

Datum van
inontvangstneming

:

30/05/2017

Zaak C-211/17

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

24 april 2017

Verwijzende rechter:

Curtea de Apel Bacău (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 november 2016

Verzoekende partij:

SC Topaz Development SRL

Verwerende partijen:

██████████

██████████ (geboortenaam ██████████)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Oneerlijke bedingen in een voorlopige koopovereenkomst – Hogere beroepen tegen het vonnis van de Tribunalul Bacău (rechtbank Bacău) in twee gevoegde zaken die hoofdzakelijk betrekking hebben op de vaststelling van het oneerlijke karakter van een aantal contractuele bedingen, de ontbinding van rechtswege van de voorlopige koopovereenkomst, schadevergoeding en uithuiszetting

Voorwerp en rechtsgrondslag van het prejudiciële verzoek

Verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU betreffende de uitlegging van artikel 3, lid 2, artikel 4, lid 1, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29; hierna: „richtlijn 93/13”) alsook van de in punt 1, onder d), e), f) en i), van de bijlage bij die richtlijn bedoelde bedingen

Prejudiciële vragen

1. Moeten artikel 3, lid 2, en artikel 4, lid 1, van [richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten] aldus worden uitgelegd en toegepast dat in omstandigheden als in het hoofdgeding – zoals uiteengezet door appellante, die heeft verwezen naar de nationale rechtspraak [arrest in hogere voorziening nr. 1646 van de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția comercială (hoogste rechterlijke instantie – kamer voor handelszaken, Roemenië) van 18 april 2011 en civiel arrest in hoger beroep nr. 466 van de Curtea de Apel Bacău (rechter in tweede aanleg Bacău, Roemenië) van 6 april 2016 in zaak nr. 3364/110/2014] – namelijk wanneer het bewijs dat is onderhandeld over alle bedingen van de door partijen gesloten voorlopige koopovereenkomst, volgt uit het enkele feit dat geïntimeerden, als consumenten, hun instemming hebben betuigd met die bedingen door de ondertekening van de voorovereenkomst die van tevoren door de vastgoedontwikkelaar was opgesteld en nadien is geauthenticeerd door een notaris, het vermoeden dat niet is onderhandeld over de bedingen die van tevoren zijn opgesteld door de verkoper, in beginsel is weerlegd door bewijs van het tegendeel?

2. Omvatten de in punt 1, onder d), e), f) en i), van de bijlage bij richtlijn 93/13 bedoelde bedingen in beginsel bedingen in voorlopige koopovereenkomsten die van tevoren worden opgesteld door vastgoedontwikkelaars die – zoals appellante – beroepsbeoefenaars zijn, in het bijzonder de bedingen van punten 3.2.2 en 7.1 van de door partijen bij het geding gesloten voorlopige koopovereenkomst, waarin uitsluitend ten gunste van de toekomstige verkoper wordt voorzien in een ontbindende voorwaarde van graad IV en een boetebeding?

3. Moet artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus worden uitgelegd en toegepast dat het, indien de tweede aan het Hof gestelde vraag bevestigend wordt beantwoord, de nationale rechter niet toestaat (verbiedt) om de als oneerlijk aangemerkte bedingen aldus te wijzigen dat de ontbindende voorwaarde van graad IV in andere dan de in de voorovereenkomst uitdrukkelijk voorziene omstandigheden in werking kan treden (bijvoorbeeld niet in geval van om het even welke te late betaling of niet-betaling ongeacht het betrokken bedrag, maar alleen in geval van te late betaling of niet-betaling van een bepaald bedrag die door de rechter in het concrete geval als belangrijk wordt aangemerkt) of om het bedrag van het boetebeding te verminderen (beperken) tot de door de toekomstige koper tot de inwerkingtreding van de ontbindende voorwaarde als voorschot betaalde bedragen? Kan de nationale rechter in dat geval alleen vaststellen dat die bedingen niet van toepassing zijn op de betrokken consument?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 93/13, in het bijzonder artikel 2, onder c), artikel 3, lid 2, artikel 4, lid 1, en artikel 6, lid 1, alsook de in punt 1, onder d), e), f) en i), van de bijlage bij die richtlijn bedoelde bedingen

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

Arrest in hogere voorziening nr. 1646 van de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția comercială, van 18 april 2011 en civiel arrest in hoger beroep nr. 466 van de Curtea de Apel Bacău van 6 april 2016 in zaak nr. 3364/110/2014

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (wet nr. 193/2000 betreffende oneerlijke bedingen in tussen beroepsbeoefenaars en consumenten gesloten overeenkomsten; hierna: „Legea nr. 193/2000”), opnieuw bekendgemaakt, zoals gewijzigd en aangevuld, waarbij richtlijn 93/13 in Roemeens recht is omgezet

Artikel 1, lid 3, van Legea nr. 193/2000: „Het is beroepsbeoefenaars verboden oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten op te nemen.”

Artikel 2, lid 2, van Legea nr. 193/2000: „Onder beroepsbeoefenaar wordt verstaan, iedere natuurlijke of erkende rechtspersoon die op grond van een binnen de werkingssfeer van deze wet vallende overeenkomst handelt in het kader van zijn industriële, artisanale, handels- of productieactiviteit of vrij beroep, alsmede iedere persoon die met hetzelfde oogmerk in naam en voor rekening van die persoon handelt.”

Artikel 4 van Legea nr. 193/2000:

„1. Een beding in een overeenkomst waarover niet rechtstreeks met de consument is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het op zich of in samenhang met andere bepalingen van de overeenkomst, in strijd met het vereiste van goede trouw, het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.

2. Over een beding in een overeenkomst wordt geacht niet rechtstreeks met de consument te zijn onderhandeld indien het is vastgesteld zonder de consument de mogelijkheid te bieden de aard ervan te beïnvloeden, zoals het geval is bij standaardovereenkomsten of algemene verkoopvoorwaarden die de handelaren op de markt van het betrokken product of de betrokken dienst toepassen.

3. Het feit dat over sommige onderdelen van bedingen in een overeenkomst of over één enkel beding rechtstreeks met de consument is onderhandeld, sluit de toepassing van de bepalingen van de onderhavige wet op de rest van de overeenkomst niet uit, indien de globale beoordeling van de overeenkomst leidt tot de conclusie dat het gaat om een overeenkomst die eenzijdig door de

beroepsbeoefenaar is opgesteld. Wanneer een beroepsbeoefenaar stelt dat een standaardbeding rechtstreeks met de consument is onderhandeld, dient hij dit te bewijzen.

4. De lijst in de bijlage die integraal deel uitmaakt van de onderhavige wet, illustreert bij wijze van voorbeeld welke bedingen als oneerlijk worden aangemerkt.

5. Onverminderd de bepalingen van de onderhavige wet, wordt het oneerlijke karakter van een beding in een overeenkomst beoordeeld op basis van:

- a) de aard van de producten of diensten waarop de overeenkomst betrekking heeft op het moment waarop de overeenkomst is gesloten;
- b) alle factoren die de sluiting van de overeenkomst hebben bepaald;
- c) andere bedingen van de overeenkomst of van andere overeenkomsten waarvan deze afhankelijk is.

6. De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen begrijpelijk zijn geformuleerd.”

Artikel 6 van Legea nr. 193/2000: „Bedingen in een overeenkomst waarvan het oneerlijke karakter persoonlijk of via de wettelijk daartoe bevoegde instanties wordt vastgesteld, hebben geen gevolgen voor de consument. De overeenkomst blijft met instemming van de consument voortbestaan, indien dit na schrapping van die bedingen mogelijk is.”

Volgens punt 1, onder i), l), r) en s), van de bijlage („Lijst van als oneerlijk beschouwde bedingen”) bij Legea nr. 193/2000 worden als oneerlijke bedingen aangemerkt, contractuele bepalingen die:

„i) de consument die zijn contractuele verplichtingen niet nakomt, verplichten tot betaling van bedragen die onevenredig hoog zijn ten opzichte van de door de beroepsbeoefenaar geleden schade;

l) de consument het recht ontzeggen om een rechtsvordering in te stellen of een ander rechtsmiddel aan te wenden, en hem verplichten om geschillen in het bijzonder aan arbitrage te onderwerpen;

r) de beroepsbeoefenaar toestaan betaling door de consument van geldbedragen te verkrijgen wanneer deze laatste de overeenkomst niet uitvoert of de overeenkomst beëindigt, zonder dat erin wordt voorzien dat de consument een gelijkwaardig bedrag aan schadevergoeding mag verlangen wanneer de beroepsbeoefenaar de overeenkomst niet uitvoert;

s) de beroepsbeoefenaar toestaan de overeenkomst eenzijdig op te zeggen, zonder dat dit aan de consument wordt toegestaan;”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Op 1 september 2011 heeft SC Topaz Development SRL, appellante, als toekomstige verkoopster, met [REDACTED] en [REDACTED] (huwelijksnaam [REDACTED] geïntimeerden, als toekomstige kopers, ad probationem een schriftelijke voorlopige koopovereenkomst met betrekking tot een in de stad Bacău gelegen onroerend goed gesloten.
- 2 Bij die overeenkomst hebben de toekomstige verkoopster en de toekomstige kopers zich ertoe verbonden om een appartement en een parkeerplaats overeenkomstig de voorwaarden van de voorovereenkomst tegen een verkoopprijs van 63 044 EUR aan de toekomstige kopers te verkopen respectievelijk van de toekomstige verkoopster te kopen.
- 3 In punten 3.2.2 en 7.1 is voorzien in onder andere een ontbindende voorwaarde van graad IV (de laatste graad) en een boetebeding, uitsluitend ten gunste van de toekomstige verkoopster, die als volgt luiden: „Indien de toekomstige koper om welke reden dan ook meer dan vijf werkdagen in gebreke van betaling blijft (ongeacht het betrokken bedrag; ook al gaat het om kleine bedragen die minder dan 1 % van de verkoopprijs bedragen), heeft de toekomstige verkoper het recht om deze voorovereenkomst als van rechtswege ontbonden te beschouwen, zonder tussenkomst van een instantie, ingebrekestelling of een andere voorafgaande formaliteit (dit beding vormt een ontbindende voorwaarde van graad IV). In dat geval behoudt de toekomstige verkoper rechtens de door de toekomstige koper tot die datum als voorschot betaalde bedragen en moet de toekomstige koper aan de toekomstige verkoper een contractuele boete ten bedrage van 30 % van de verkoopprijs betalen. Niettegenstaande het bovenstaande verhindert de betaling van de bovengenoemde contractuele boete de toekomstige verkoper niet om van de toekomstige koper vergoeding te eisen en te ontvangen van schade (directe of indirecte schade, met inbegrip van de gedeerde winst) ten gevolge van handelingen en/of nalatigheden van die koper.”
- 4 Het gaat om standaardbedingen die van tevoren zijn opgesteld door SC Topaz Development SRL, de toekomstige verkoopster, die een beroepsbeoefenaar in de zin van artikel 2, onder c), van richtlijn 93/13 is. De voorovereenkomst is door de notaris geauthenticeerd, hetgeen echter niet betekent dat de wettigheid van de contractuele bedingen is getoetst aan het consumentenrecht.
- 5 Vanaf 1 januari 2012 hadden de toekomstige kopers een achterstand in de betaling van de belasting en de verzekeringspremie en vanaf maart 2013 hadden zij een achterstand in de betaling van de vaste kwartaalaflossingen van 2 550 EUR en de onderhoudsuitgaven. De toekomstige verkoopster heeft de toekomstige kopers tot oktober 2013 herhaaldelijk brieven gestuurd over de achterstallige betalingen en op 31 maart 2014 heeft zij hun via een gerechtsdeurwaarder onder andere gelast

het gebruiksrecht over te dragen van het goed dat het voorwerp van de voorovereenkomst vormde en dat op 2 september 2011 aan hen was overgedragen.

- 6 Bij vordering van 20 augustus 2014 heeft SC Topaz Development SRL de Tribunalul Bacău verzocht om vaststelling van de uitsluitend aan C. █████ en R. █████ te wijten ontbinding van rechtswege van de voorlopige koopovereenkomst alsook van haar daaruit voortvloeiend recht om de bedragen te behouden die het echtpaar █████ tot 20 augustus 2014 had betaald, namelijk 25 404,66 EUR, en de verplichting voor geïntimeerden tot betaling van een contractuele boete van 18 913,20 EUR (30 % van de verkoopprijs van het onroerend goed) en een bedrag van 1 032,23 EUR voor onderhoudsuitgaven, belastingen en verzekeringen. Later heeft zij haar vordering aangevuld en tevens de uitzetting van geïntimeerden uit het betrokken onroerend goed gevorderd.
- 7 C. █████ en R. █████ hebben SC Topaz Development SRL gedagvaard en de rechter onder andere verzocht om nietigverklaring van de bedingen van punten 3.2.2, 7.1, 7.2, 8.1, 8.2, 9.2, 9.4 en 9.9 van de op 1 september 2011 met die vennootschap gesloten voorlopige koopovereenkomst, op grond dat die bedingen oneerlijk zijn in de zin van artikel 4, lid 1, van Legea nr. 193/2000.
- 8 Op 22 april 2015 heeft de Tribunalul Bacău besloten die twee zaken te voegen.
- 9 In het vonnis in eerste aanleg, waarbij beide vorderingen gedeeltelijk zijn toegewezen, heeft de Tribunalul Bacău geoordeeld dat partijen alleen over de prijs en de wijze van betaling hebben onderhandeld, maar niet over de bedingen die het voorwerp uitmaken van de vordering van C. █████ en R. █████ en dat het boetebeding ten gunste van de toekomstige verkoopster het evenwicht tussen de rechten en de verplichtingen van partijen aanzienlijk verstoort, aangezien de consument bij niet-nakoming van de contractuele verplichtingen een buitensporig bedrag, namelijk 30 % van de verkoopprijs, moet betalen, terwijl de beroepsbeoefenaar niet alleen recht heeft op een schadevergoeding, maar ook het recht heeft om de uit hoofde van de voorovereenkomst reeds betaalde bedragen te behouden.
- 10 De Tribunalul Bacău heeft geoordeeld dat de bedingen van punten 7.1, 7.2, 8.1 en 8.2 van de voorovereenkomst oneerlijk zijn, op grond dat die bedingen onder punt 1, onder l), van de lijst in bijlage bij Legea nr. 193/2000 vallen, waarbij de consument het recht wordt ontzegd om een rechtsvordering in te stellen of een ander rechtsmiddel aan te wenden.
- 11 Die rechter heeft geoordeeld dat de bedingen van punten 9.2, 9.4 en 9.9 van de voorovereenkomst niet oneerlijk zijn, aangezien zij slechts de toepassing van de wettelijke bepalingen vormen en de opname van die bedingen in de voorovereenkomst derhalve niet kan worden geacht een aanzienlijk onevenwicht ten nadele van de consumenten te doen ontstaan.
- 12 Aangezien geïntimeerden hun betalingsverplichting niet waren nagekomen, heeft de Tribunalul Bacău vastgesteld dat de voorovereenkomst van rechtswege was

ontbonden en dat derhalve de toekomstige verkoopster de reeds betaalde bedragen ten belope van in totaal 25 404,66 EUR mocht behouden en geïntimeerden uit het onroerend goed moesten worden gezet.

- 13 Beide partijen hebben hoger beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 14 Geïntimeerden betogen dat bedingen 3.2.2 en 7.1 van de voorovereenkomst over de ontbindende voorwaarde van graad IV en het recht van de toekomstige verkoopster om de tot dat moment betaalde bedragen te behouden, oneerlijk zijn, aangezien de voorovereenkomst in geval van om het even welke betalingsachterstand van de toekomstige kopers van meer dan vijf dagen, ongeacht het betrokken bedrag, zonder tussenkomst van een instantie of enige formaliteit wordt beëindigd. Bovendien is het maandelijkse bedrag van 400 EUR, dat wordt verkregen door het bedrag van 25 404,66 EUR te delen door het aantal maanden (63) van de volledige looptijd van de overeenkomst, aanzienlijk hoger dan de huursom die verkoopster op de markt had kunnen ontvangen.
- 15 Appellante betoogt dat over de litigieuze bedingen is onderhandeld, aangezien zij vóór de sluiting van de overeenkomst het echtpaar ██████ een ontwerp van voorovereenkomst ter overweging heeft doen toekomen (hetgeen door dat echtpaar in eerste aanleg is betwist) en dat echtpaar zijn instemming heeft betuigd door de ondertekening van dat ontwerp.
- 16 Appellante betoogt voorts dat de bedingen van punten 3.2.2 en 7.1 waarin te harer gunste is voorzien in een boetebeding ten bedrage van 30 % van de prijs van het onroerend goed, dat wil zeggen ten bedrage van 18 913,20 EUR, het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van partijen niet verstoren, aangezien de schade die geïntimeerden haar hebben berokkend door hun betalingsverplichtingen niet na te komen, groter is dan dat bedrag, aangezien volgens haar alleen al de schade ten gevolge van het gederfde gebruik van het onroerend goed gedurende de volledige looptijd van de voorovereenkomst 23 000 EUR bedraagt, waarbij nog de uitgaven voor het authenticeren van de voorovereenkomst komen alsook de kosten van een latere verkoop van het onroerend goed en de daling van de marktwaarde van het onroerend goed ten opzichte van het tijdstip van het sluiten van de voorovereenkomst.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 17 Volgens de Curtea de Apel Bacău is het noodzakelijk om het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) te adiëren, aangezien volgens vaste rechtspraak van het Hof [zie in die zin arrest Hof (Grote kamer) van 5 oktober 2004 in de gevoegde zaken C-397/01 en C-403/01, ██████ e.a./Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV, punten 113, 114, 118 en 119 alsook de laatste alinea van het dictum] „de nationale rechter [...] bij de toepassing van het

nationale recht, en met name van een speciaal ter uitvoering van een richtlijn vastgestelde nationale regeling, het nationale recht zoveel mogelijk [moet] uitleggen in het licht van de bewoordingen en het doel van de betrokken richtlijn, teneinde het hiermee beoogde resultaat te bereiken en aldus aan artikel 249, derde alinea, EG te voldoen. Het vereiste van een richtlijnconforme uitlegging van het nationale recht is inherent aan het systeem van het Verdrag, aangezien het de nationale rechter in staat stelt binnen het kader van zijn bevoegdheden de volle werking van het gemeenschapsrecht te verzekeren bij de beslechting van het bij hem aanhangige geding”. Voorts bestaat er geen uniforme nationale rechtspraktijk met betrekking tot de beoordeling van het onderhandelen over de bedingen van een voorlopige koopovereenkomst tussen een beroepsbeoefenaar (vastgoedontwikkelaar) en een consument in omstandigheden als in het hoofdgeding, met name wanneer de consument slechts heeft ingestemd met die bedingen en ze gewoonweg heeft aanvaard door de voorovereenkomst te ondertekenen.

- 18 De Curtea de Apel Bacău is van oordeel dat de voorafgaande informatie waarop de toekomstige verkoper zich beroept, niet gelijkstaat met en niet kan gelijkstaan met onderhandelen, aangezien onderhandelen per definitie veronderstelt dat de beroepsbeoefenaar de consument een – concrete en reële – mogelijkheid biedt tot beïnvloeding (wijziging) van de inhoud van de bedingen van het door de beroepsbeoefenaar van tevoren opgestelde voorstel voor een overeenkomst. De door partijen in de onderhavige zaak gesloten voorlopige koopovereenkomst is een (vooraf opgestelde) standaardovereenkomst die in haar geheel (eenzijdig) door de beroepsbeoefenaar is opgesteld.
- 19 Wat het boetebeding in de punten 3.2.2 en 7.1 van de voorovereenkomst betreft, moet volgens de Curtea de Apel Bacău onderscheid worden gemaakt tussen het bestaan van het vorderingsrecht van de beroepsbeoefenaar op grond van die bedingen en de omvang (inhoud) van dat recht. Derhalve is het vorderingsrecht slechts een recht, aangezien het boetebeding een raming inhoudt die van tevoren op grond van een overeenkomst wordt gemaakt van de omvang van de schade, die een van de elementen van de civiele aansprakelijkheid uit overeenkomst is. De omvang van dat recht vormt de geldelijke waarde die, naargelang het geval, groter of kleiner kan zijn.
- 20 In casu is het bedrag van de bij het boetebeding uitsluitend ten gunste van de beroepsbeoefenaar vastgestelde schadevergoeding zeer groot (minstens 67 317 EUR). Het bestaat uit: de door de toekomstige kopers tot de ontbinding van rechtswege van de voorovereenkomst als voorschot betaalde bedragen (25 404 EUR); een boete ten bedrage van 30 % van de in de voorovereenkomst vastgestelde verkoopprijs van het onroerend goed (18 917 EUR) en alle directe of indirecte schade ten gevolge van de onwettige handelingen en/of nalatigheden van de toekomstige kopers, met inbegrip van de gedeerde winst (23 000 EUR wegens gedeerd gebruik van het onroerend goed, zoals begroot door appellante in haar verzoekschrift in hoger beroep). De verkoopprijs is in de voorovereenkomst vastgesteld op 63 044 EUR en in geval van inwerkingtreding van de ontbindende

voorwaarde van graad IV komt het onroerend goed opnieuw in bezit van de toekomstige verkoopster, die het derhalve zal kunnen herverkopen.

- 21 Volgens de Curtea de Apel Bacău kan de toekomstige verkoopster op grond van die bedingen van consumenten als compensatie een bedrag vorderen dat buitensporig hoog is in vergelijking met de concrete door die verkoopster geleden schade, indien die consumenten hun contractuele verplichtingen niet (langer) nakomen.
- 22 Wat de in deze twee bovengenoemde bedingen voorziene ontbindende voorwaarde van graad IV betreft, is de Curtea de Apel Bacău van oordeel dat die bedingen de beroepsbeoefenaar toestaan de overeenkomst op discretionaire wijze te ontbinden – in geval van om het even welke betalingsachterstand van meer dan vijf werkdagen ongeacht het betrokken bedrag, zelfs in geval van kleine bedragen die minder dan 1 % van de verkoopprijs bedragen – terwijl consumenten niet over die mogelijkheid beschikken.
- 23 Indien zou worden geconcludeerd dat die twee bedingen oneerlijk zijn, zowel wat de ontbindende voorwaarde als wat het boetebeding betreft, of alleen het boetebeding, rijst het probleem van de juridische sanctie en de grenzen aan de toepassing van die sanctie. Een eerste mogelijkheid is om de ontbindende voorwaarde en/of het oneerlijke boetebeding uit de overeenkomst te schrappen, zonder herziening. Een andere mogelijkheid is dat de ontbindende voorwaarde en/of het boetebeding worden behouden, maar dat zij worden herzien door de rechter, die de wijziging – namelijk de beperking – ervan gelast, zoals in de onderhavige zaak impliciet is gebeurd door de rechter in eerste aanleg.
- 24 De Curtea de Apel Bacău is van oordeel dat indien zou worden erkend dat de nationale rechter over deze laatste mogelijkheid beschikt, die rechter op zich geen even doeltreffende bescherming van de consument zou kunnen verzekeren als die welke voortvloeit uit de niet-toepassing van oneerlijke bedingen. Daarom moet de overeenkomst in beginsel – zonder andere wijzigingen dan de schrapping van de oneerlijke bedingen – voortbestaan voor zover volgens de regels van het nationale recht een dergelijk voortbestaan van de overeenkomst rechtens mogelijk is. Die uitlegging vindt bovendien steun in de doelstellingen en de algemene opzet van richtlijn 93/13.